

ชื่อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์โครงสร้างตลาด พฤติกรรมการแข่งขัน และผลการดำเนินงานของ
อุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ในประเทศไทย

ผู้วิจัย นางสาวมัทนา ฉัตรอนันต์ **ปริญญา** เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

อาจารย์ที่ปรึกษา (1)รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ มีทรัพย์หลากหลาย (2)รองศาสตราจารย์รูกัด ศรีคำพร
ปีการศึกษา 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1)โครงสร้างตลาดของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์
ในประเทศไทย (2) พฤติกรรมการแข่งขันของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ในประเทศไทย และ
(3) ผลการดำเนินงานของอุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ในประเทศไทย ช่วงพ.ศ. 2545-2547 โดยใช้ข้อมูล
ปฐมภูมิที่ได้จากการสัมภาษณ์และการใช้แบบสอบถาม และข้อมูลทุติยภูมิที่เก็บรวบรวมในช่วง
เดือนมีนาคม 2548-พฤษภาคม 2550 จากหน่วยงานของรัฐบาลและเอกชนมาวิเคราะห์ ดังนี้ (1) การ
วิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยการหาค่าดัชนีการกระจุกตัว 3 วิธี คือ อัตราส่วนการกระจุกตัว
(Concentration ratio; CR_n) ดัชนี HHI (Herfindahl-Hirschman Index) และดัชนี CCI
(Comprehensive Concentration Index) เพื่อศึกษาโครงสร้างตลาด (2) การวิเคราะห์เชิงพรรณนา
เป็นการศึกษาพฤติกรรมการแข่งขัน และ (3) การวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยคำนวณความสามารถใน
การทำกำไร และประสิทธิภาพในการดำเนินงานของบริษัทเมล็ดพันธุ์ เพื่อศึกษาผลการดำเนินงาน

ผลการศึกษาพบว่า 1) อุตสาหกรรมเมล็ดพันธุ์ในประเทศไทยมีโครงสร้างตลาดอยู่
ระหว่างตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาดค่อนข้างไปทางตลาดผู้ขายน้อยราย โดยค่าการกระจุกตัวของดัชนี
อัตราส่วนการกระจุกตัว(CR_4)เท่ากับร้อยละ 78.90 ดัชนี HHI เท่ากับ 0.29 ดัชนี CCI เท่ากับ 0.57
2) บริษัทเมล็ดพันธุ์มีพฤติกรรมการแข่งขันด้านที่มีใช้ราคาเป็นสำคัญ โดยทุกบริษัทให้ความสำคัญ
กับการวิจัยและพัฒนาเมล็ดพันธุ์ 3) ผลการดำเนินงานของบริษัทเมล็ดพันธุ์ส่วนใหญ่มี
ความสามารถในการทำกำไรและประสิทธิภาพในการดำเนินงานอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ โครงสร้างตลาด พฤติกรรมการแข่งขัน ผลการดำเนินงาน การกระจุกตัว ความสามารถ
ในการทำกำไร ประสิทธิภาพในการดำเนินงาน

Thesis title: An Analysis of Market Structure Conduct and Performance of Seed Industry in Thailand

Researcher: Miss Matana Chat-A-Nan ; **Degree:** Master of Economics ;

Thesis advisors: (1) Dr.somsak meesap-lak, Associate Professor; (2) Takad Srikamporn, Associate Professor ; **Academic year:** 2006

ABSTRACT

This research was aimed to study (1) the market structure of the seed industry in Thailand , (2) the market conduct of the seed industry in Thailand and (3) the market performance of the seed industry in Thailand between 2002-2004. The primary data were obtained from interviews and questionnaires and the secondary data were collected from the government and private organizations during March 2005 to May 2007. These data were analysed by the following methods (1) 3 methods of quantitative analysis for industry concentration measurement : Concentration ratio(CR_n), Herfindahl-Hirschmen Index(HHI) and Comprehensive Concentration Index (CCI) to study the market structure. (2) Descriptive analysis for a study of behavior competition. (3) Quantitative analysis for a study of the performance of the seed industry by studying the ability to make profit and the activity efficiency.

The research findings were that 1) the market structure of seed industry was between monopolistic competition and oligopoly competition. The concentration Ratio (CR_4) was 78.90 percent, the HHI index was 0.29 and the CCI index was 0.57. 2) In terms of competition behavior they preferred to use non-price competitive. All companies preferred product differentiation by research and development. 3) Most companies had the ability to make profit and to run business at a high-level.

Keywords: Market Structure, Market Conduct, Market Performance, Concentration, the Ability to Make Profit, the Activity Efficiency